08.01.2018 г. / 13:35:08

Вяра

08.01 по еретическия - †26 декември по църковния календар - СЪБОР НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА. Св. цар и пророк Давид. Св. Иосиф. Св. Евтимий, епископ Сардийски

Събор на пресвета Богородица

Православната Църква, след тържеството в чест на великите свещени събития, случили се в деня на Христовото Рождество, на другия ден събира вярващите да възхвалят с хвалебни и благодарствени песни Божията майка като избран съсъд на Божия промисъл.

"Дойдете - подканя ни Църквата тоя ден - да възпеем Спасителевата майка, която и след раждането пак се оказа Дева!"

Това събрание на вярващите на другия ден след Рождество Христово за прославяне на св. Богородица, която родила Спасителя, е наречено "Събор на пресвета Богородица".

Същия ден се честувува паметта на свети праведни Йосиф, обручник на света Дева, за живота на когото са запазени малко сведения, а също и паметта на свети цар Давид като славен родоначалник на Иисуса Христа и на свети Яков брат Господен, пръв християнски епископ на град Йерусалим.

Собор Пресвятой Богородицы. Тропарь

глас 4

Пречистая Богомати, Богородице,/ Собор Твой честный украшен многоразличными добротами, / дары Ти приносят, Госпоже, многи мирстии людие, / Узы наша грешныя раздери Своею милостию/ и спаси души наша.

Кондак Собора Пресвятой Богородицы

глас 6

Иже прежде денницы от Отца без матере родивыйся,/ на земли без отца воплотися днесь из Тебе. /Темже звезда благовествует волхвом,/ Ангели же с пастырьми поют// несказанное Рождество Твое, Благодатная.

Сказание за бягството на Пречистата Дева Богородица с Богомладенеца в Египет

Бягството в Египет. Фрагмент от миниатюра в стара ромейска минология

След като влъхвите заминали от Витлеем, Ангел Господен се явил насън на Иосиф, нареждайки му заедно с новородения Младенец Иисус Христос и с Майка Му - Пречистата Дева Мария, да бяга в Египет и да остане там дотогава, докато не му бъде наредено да се върне оттам, тъй като Ирод щял да търси Младенеца, за да Го погуби. Като станал, Иосиф взел Младенеца и Майка Му нощем и тръгнал за Египет. Но отначало, преди заминаването си, той изпълнил в Соломоновия храм всичко, което било определено по закона Господен, понеже дните на очистването на Пречистата и Пренепорочна Божия Майка вече настъпили, и в този храм нашият Господ бил срещнат от стареца Симеон и от Анна пророчица. После, като изпълнили всичко, което било определено в закона, Иосиф отишъл в Назарет, у дома си. Защото свети Лука казва така: “И когато свършиха всичко според закона Господен, върнаха се в Галилея, в своя град Назарет” . Оттук е ясно, че те не са се отправили веднага от Витлеем към Египет, а отначало са отишли в храма Господен, след това - в Назарет и накрая, в Египет. Как Евангелист Лука казва, че Господ отишъл в Назарет след като минали 40 дни от раждането Му и след сретението Си със стареца Симеон, а свети Матей казва, че Той дошъл в Назарет вече след завръщането от Египет? Отговор: Знай, че Евангелист Лука споменава това, за което е премълчал Евангелист Матей, а именно, че Господ след рождеството Си отишъл в Назарет. А Матей говори за това, което се е случило вече по-късно, а именно: как нашият Господ избягал в Египет и как, след завръщането си оттам, отново отишъл в Назарет. Евангелистите не си противоречат един на друг, само че Лука говори за заминаването на Христа от Витлеем в Назарет, а Матей разказва за завръщането му от Египет в Назарет.” И

така, като излезли от храма Господен, светите пътници отначало се отправили към Назарет и незабавно се разпоредили относно дома си; а след това, като взели със себе си всичко нужно за пътуване, бързешком, нощем (за да не узнаят това най-близките съседи) тръгнали по пътя за Египет. При това те взели със себе си, за да им служи, и Иаков, най-големия син на Иосиф, наречен по-късно брат Господен, което се вижда от църковното песнопение на 23 октомври, където се пее така: “Ти, който си бил брат Господен по плът и ученик, и самовидец на божествените тайни, бягайки с Него и оставайки в Египет с Иосиф и с Иисусовата Майка: с тях моли да се спасим”. Оттук е ясно, че и Иаков е съпътствал Светото семейство по пътя към Египет, служейки му по време на пътуването. А Господ избягал в Египет, за да покаже, че Той е истински въплътен човек, а не дух и привидение (което посочва свети Ефрем в словото си на Преображение, когато казва: “ако Той не е бил плът, то тогава с Кого е бягал Иосиф в Египет?”; и за това, за да ни научи да бягаме от човешкия гняв и ярост, а не с гордост да им се противим. Така обяснява и Златоуст: “Чрез бягството Си - казал той - Господ ни учи да отстъпваме пред яростта, тоест да бягаме от човешката ярост. И ако Всемогъщият бяга, чрез това ние, гордите, се научаваме да не се подлагаме на опасности.” Целта на бягството Господне в Египет е и тази, Египет да се очисти от идолите и, както казва свети папа Лъв, да участва и тази страна, в която за първи път чрез заколването на агнеца бил явен предобразът на спасителното знамение на кръста и на пасхата Господня, в приготвянето на тайнството на най-святата жертва. А също и да се изпълни следното пророчество на Исаия: “Ето, Господ ще седне на лек облак и ще дойде в Египет. И пред лицето Му ще потреперят идолите египетски”. В това място под облак се разбира Пречистата Дева, която донесла на ръцете си Господа в Египет, и облакът е лек, защото тя не е отегчена от никакво бреме на някакъв грях или плътско въжделение и познаване

на съпружеството.

Преданието разказва, че когато праведният Иосиф, Пречистата Дева и Богомладенецът вървели към Египет, на едно пустинно място ги нападнали разбойници и искали да им отнемат магарето, на което те возели малкото багаж, който им бил необходим по пътя, и което понякога и самите те яздели. А един от разбойниците, като видял Младенеца и необикновената Му красота, и като се удивил, казал:

- Ако Бог би приел на Себе Си човешко тяло, Той не би могъл да бъде по-красив от този Младенец.

Като казал това, той забранил на другарите си, другите разбойници, да им сторят каквото и да е зло, и не им позволил с нищо да обидят тези пътници. Тогава Пречистата Богородица казала на този разбойник:

- Знай, че Този Младенец ще ти въздаде с щедро въздаяние за това, че Го запази.

Този разбойник бил същият, който впоследствие, при разпятието на Христа, бил разпънат от дясната Му страна, и на когото Господ казал: “истина ти казвам: днес ще бъдеш с Мене в рая”. И се изпълнило пророческото предсказание на Божията Майка, че “Този Младенец ще ти въздаде”.

Когато те влезли в Египетската страна и се намирали в пределите на Тиваида, наближили град Ермопол. Близо до входа на града растяло едно много красиво дърво, наричано “Персея”, което тамошните жители, по идолопоклонническия си обичай, почитали като бог, заради височината му и величествената му красота, като му се покланяли и му принасяли жертви, понеже в това дърво живеел и един бяс, почитан от тях. Когато Пречистата Божия Майка се приближила до дървото с Божествения Младенец на ръце, то

веднага се разтресло силно, тъй като бесът, като се уплашил от идването на Иисус, избягал. А дървото наклонило върха си до земята, въздавайки подобаващо поклонение на своя Създател и на Неговата Родителка, Пречистата Дева; освен това, то ги защитило със сянката на многолистните си клони от слънчевия пек и с това дало възможност на уморените най-свети пътници да отдъхнат. И това дърво останало наклонено, като очевидно знамение на идването на Господ в Египет. След като Господ, Майка Му и Иосиф почивали под това дърво, то получило целебна сила, защото от плодовете му се изцерявали всякакви болести. След това светите пътници влезли в града и в идолския храм, намиращ се в него, и в същия миг всички идоли паднали. За този храм споменава Паладий в "Лавсаик": "Там (в Ермопол) видяхме идолски храм, в който по времето на идването на Спасителя всички идоли паднали на земята. Също и в едно селище, наречено Сирен, триста шейсет и пет идоли паднали в един храм, щом там влязъл Христос с Пречистата Си Майка. А и в целия Египет по време на Господнето идване идолите се разбили и бесовете избягали от тях, и така се изпълнило това, което предрекъл свети пророк Иеремия, намирайки се в Египет, когато казал: "Всички идоли трябва да паднат и всички изображения на боговете да се разбият тогава, когато тук дойде Девата Майка с Младенеца, роден в ясли." От времето на това Иеремиево пророчество при египтяните съществувал обичай да изобразяват Девица, почиваща в постеля, а близо до нея - Младенец, лежащ в ясли и повит в пелени, и да се покланят на това изображение. Когато веднъж цар Птоломей попитал египетските жреци защо правят това, те отговорили: "Това е тайна, възвестена на древните ни предци от един свят пророк, и ние чакаме изпълнението на това пророчество и разкриването на тази тайна."

След това светите пътешественици се отбили малко встрани

от град Ермопол и търсейки място за почивка, влезли в едно селище, което се наричало Натарея и се намирало недалеч от Илиопол. Иосиф оставил Пречистата Дева Мария с Христа Господа близо до това селище, а самият той влязъл в него, за да купи някои необходими неща. А смокиновото дърво, приютило светите странници под себе си, се раздвоило от горе до долу и наклонило върха си, образувайки подобие на сенник или шатра над главите им; а долу, при корена си, то образувало вдлъбнатина, удобна за пребиваване, и там Пречистата Дева с Младенеца легнала и отдъхнала от пътуването. И до днес това място е на голяма почит, и то не само сред християните, но и сред сарацините, които и досега запалват светилник с елей във вдлъбнатината на дървото в чест на почивалата там Дева с Младенеца. Иосиф и Пресвета Богородица пожелали да останат в това селище и като намерили колиба недалеч от дървото, заживели в нея. Със силата на Божествения Младенец станало и друго чудо, защото пак там, близо до местопребиваването им и близо до чудесното дърво, внезапно се появил извор с течаща вода, от който Пречистата Дева черпела за нуждите си и в който къпела Младенеца. Този извор съществува и досега, имайки прохладна и здрава вода. А което е още по-удивително, това е единственият извор с течаща вода в цялата египетска земя. С това свършва повествованието за пребиваването на Пречистата Божия Майка с Христа в Египет, където те прекарали няколко години. Но няма точни данни за това, колко години е прекарал Господ в Египет. Свети Епифаний казва, че са две години, Никифор - три години, Георги Кедрин - пет години, а други, като Амоний Александрийски, мислят, че е прекарал там седем години. Във всеки случай, несъмнено е, че е бил там до Иродовата кончина, както казва и Евангелието: “и там стоя до смъртта Иродова”.

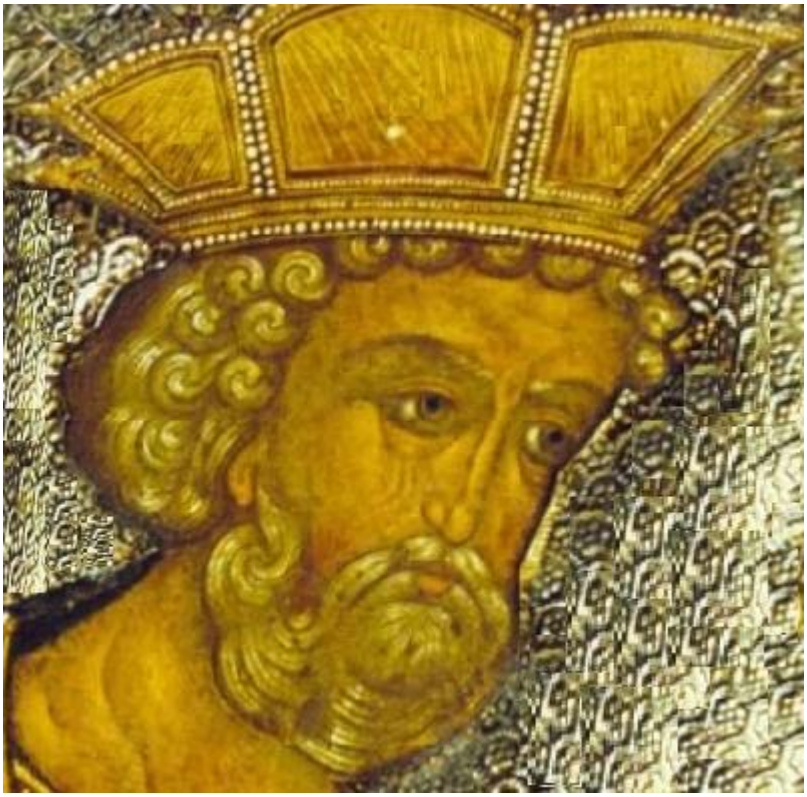

Избиване на светите четиринадесет хиляди младенци във Витлеем. Фрагмент от миниатюра в стара ромейска минология

А след избиването на витлеемските младенци и след като окаяният Ирод загинал от зла смърт, Ангел Господен отново се явил насън на Иосиф, като му заповядал да се върне от Египетската страна в земята Израилева, защото (казал той) “измряха ония, които търсеха душата на Младенеца”. Иосиф станал, взел Младенеца и Майка Му и тръгнал към Иудея, която била по-добрата и по-голямата част от земята Израилева. Но като чул, че в Иудея царува Архелай, на мястото на баща си Ирод, той се уплашил да отиде там. Понеже Ирод оставил след себе си трима сина: Архелай, Ирод Антипа и Филип. След смъртта на баща си те отишли в Рим, при кесаря, поради съперничество, тъй като всеки от тях искал да получи царството на баща си. Кесарят, като не дал на нито един от тях царска чест, разделил царството на четири части, наричайки ги тетрархии. На най-големия брат - Архелай, той дал Иудея, на Ирод Антипа дал Галилея, а на най-малкия брат

- Филип - Трахонитската страна; а Авилиния той дал на Лисаний, малкия син на Лисаний старши, който някога бил приятел на Ирод, а после бил убит от него поради завист. Изпращайки ги от Рим, кесарят обещал на Архелай и царска чест, ако той покаже добро и грижливо управление на своята част. Но Архелай ни най-малко не бил по-добър от жестокия си баща, мъчейки и убивайки мнозина, защото, като пристигнал в Иерусалим, той веднага убил напразно три хиляди души и наредил да измъчват много граждани в деня на празника, сред храма, пред цялото събрание на иудеите. Поради тази своя жестокост, след като минали няколко години, той бил наклеветен, лишен от власт и изпратен на заточение. При завръщането си Иосиф чул, че царува този зъл управник, макар и без царска титла, и се уплашил да отиде в Иудея; а след като получил откровение насън от същия ангел, който му се явявал преди, заминал за пределите галилейски, във владението на Ирод Антипа, брат на Архелай, защото Ирод управлявал народа с по-голяма кротост от брат си; и Иосиф се поселил в град Назарет, в своя дом, където те живели и преди, за да се изпълни предсказаното за Христа Господа от пророците, че Той ще се нарече Назорей.

Житие на праведния цар Давид

Свети пророк цар Давид. Фрагмент от стара икона

Свети цар и пророк Давид произхождал от Иудиното коляно. Баща му Иесей бил един от старейшините на град Витлеем и имал осем сина, от които най-малкият бил Давид. Когато той достигнал юношеска възраст, баща му му поверил да пасе стадата. Юношата живеел уединено сред стадата, охранявайки родителската собственост; когато идвал лъв или мечка и отнасял овца от стадото, Давид се спускал след тях и отнемал плячката; когато звярът се хвърлял срещу него, той го хващал за козината, удрял го и го умъртвявал. Господ пазел момъка, защото той бил благочестив и не обичал суетата; направил си музикален инструмент със струни и през свободното си време пеел и свирел на този инструмент. Давид насочил дадената му от Бога дарба в това изкуство в служба на Бога, за прослава на Неговото свято име. Пребивавайки непрестанно в богомислие, момъкът, като извличал звуци от струните, възпявал премъдростта и благостта на Небесния Отец, проявявани в цялото Божие творение и в човешкия

живот.

В това време Израилски цар бил Саул. С някои свои постъпки той проявил непокорност на Господните заповеди и показал, че поставя собствените си сили и желания по-високо от волята и милостта на Царя на царете. Тогава Господ наредил на пророк Самуил да обяви на Саул:

- За това, че ти отхвърли думата Господня, и Той те отхвърля, за да не бъдеш цар.

Скоро след това Господ изпратил Самуил при витлеемеца Иесей, "защото между неговите синове Си огледах цар", казал Господ. Като пристигнал във Витлеем, пророкът заповядал на старейшините на града да се приготвят, за да принесат жертва на Израилевия Бог, като поканил на жертвата и Иесей със синовете му. Когато дошли децата на Иесей, Самуил, като видял най-големия от тях, Елиав, помислил, че той е избраникът Божий, но Господ рекъл на пророка:

- Не гледай на лицето му и на високия му ръст; Аз го отритнах. Аз не гледам тъй, както човек гледа, защото човек гледа на лице, а Господ гледа на сърце.

И Самуил не получил откровение за нито един от седемте сина на Иесей, които били с него. Тогава той попитал Иесей дали всичките му деца са тук. Старецът отговорил, че има още един син, който пасе овцете. Пророкът заповядал да изпратят някого да доведе момъка. Когато Давид дошъл, Господ казал на Самуил:

- Стани, помажи го, защото това е той.

Пророкът взел донесения с него рог с елей и помазал Давид сред братята му. И Духът Господен почивал върху Давид от този ден и насетне. След това Самуил си тръгнал от Витлеем, а момъкът се върнал към предишната си работа.

А от Саул отстъпил Духът Господен и той се разболял от беснуване; мъчителни били пристъпите на тази болест и Саул постоянно се намирал в раздразнено състояние, измъчван от мрачни мисли. Тогава царедворците посъветвали господаря си да покани човек, който свири добре на гусла, за да успокоява със свиренето си царя по време на пристъп на болестта. Саул се съгласил и тогава един от придворните посочил Давид. По заповед на царя, осемнадесетгодишният младеж - пастир, бил извикан в царския дворец. Когато Саул болезнено се мъчел, Давид свирел на гуслата си, благоугаждайки на Бога, и на Саул му ставало по-весело и по-добре, и злият дух отстъпвал от него. Давид много се понравил на царя и станал негов оръженосец; но службата му при двора не била непрекъсната и той имал възможност за дълго да отива в родния си град и продължавал да се занимава с пастирската си работа.

Скоро филистимците нахлули в Израилската земя. Като навлезли в пределите на Иудиното коляно, те се разположили на стан между Сокхот и Азек в Ефес - Дамим. А Саул се разположил с израилевата войска на два километра южно от тях; между двата лагера се намирала голяма долина. Филистимците намислили да решат изхода на войната с обичайното за древността единоборство и от стана им се изстъпил гигантът Голиат, родом от Гет от Енаковия род. Той бил на ръст шест лакти и една педя; имал на себе си пълно воинско въоръжение от мед: люспеста броня с тегло пет хиляди сикли, шлем, наколенници и щит; в ръцете си носел желязно копие с тегло шейсет сикли. Като се обърнал към израилевата войска, Голиат викнал:

- Изберете човек измежду вас и нека слезе при мен; ако той ме убие, ние ще ви бъдем роби; ако пък аз го надвия, вие ще ни бъдете роби и ще ни служите.

Страшният вид на великана уплашил синовете израилеви и

никой от тях не се решавал да влезе в единоборство с Голиат, който с всеки изминал ден ставал все по-високомерен и излизайки в продължение на четирийсет дни, хулел израилтяните.

Братята на Давид се намирали тогава в числото на воините, излезли против филистимците. Веднъж Иесей изпратил най-малкия си син, за да види братята си и да им занесе малко храна. Момъкът дошъл до обоза, когато войската била наредена в строй и с вик се готвела за бой. Давид се затичал към редиците на израилевата войска, за да се види с братята си. Докато разговарял с тях, Голиат излязъл от филистимския строй и започнал да казва гордите си думи. При вида на великана израилтяните се разбягали от страх. В редиците им се говорело:

- Ако някой убие Голиат, царят би го надарил с голямо богатство, и би му дал дъщеря си за жена, и дома на баща му би направил свободен в Израиля.

Младият син на Иесей дълбоко се възмутил от високомерието на филистимския великан.

- Как смее този необрязан филистимец така да хули воинството на Живия Бог? - с негодувание казал Давид на израилевите воини.

Думите на младежа стигнали до царя и той го повикал при себе си. С могъща вяра в Божията помощ били пропити словата на Давид, когато той молел Саул да му разреши да излезе на бой срещу Голиат, така че царят накрая казал:

- Иди, и нека Господ бъде с теб.

Давид се отказал от воинското въоръжение, в което бил облечен по заповед на Саул, защото не бил привикнал към него. Той взел овчарската си тояга, прашката и торбичката, в

която сложил пет гладки камъка, избрани от потока, и в това снаряжение излязъл срещу Голиат.

На издевателството и презрението на филистимския великан Давид отговорил:

- Ти идваш против мен с меч, копие и щит, а аз идвам против теб в името на Господа Саваота, Бога на израилевите воинства, които ти оскърбяваше. Сега Господ ще те предаде в ръката ми и аз ще те убия, ще снема от тебе главата ти и ще дам трупа ти и труповете на филистимската войска на птиците небесни и зверовете земни, и цялата земя ще узнае, че има Бог у Израиля; и цялата тази тълпа ще узнае, че не с меч и копие спасява Господ.

И надеждата на Божията помощ не посрамила младежа: камъкът, точно пуснат от прашката на Давид, ударил великана в челото с такава сила, че Голиат паднал на земята; тогава Давид притичал до него и със собствения му (на Голиат) меч му отсякъл главата. Поразени от подвига на Давид, филистимците се обърнали в бягство, а израилевата войска, след като завладяла лагера им, победоносно преследвала враговете до пределите на страната им.

Носейки в ръцете си главата на убития великан, Давид се явил пред Саул. Зарадваният цар оставил младежа при себе си и за всеобщо удоволствие на народа го издигнал в звание военачалник. Когато победителите се завръщали у дома, по пътя във всички израилеви градове им устройвали тържествени посрещания, и жените играели, свирейки с тимпани и кимвали, при пеенето на победна песен със следния припев:

- Саул победи хиляди, а Давид - десетки хиляди!

Този израз на народната любов към Давид бил неприятен на

царя; Саул узнал от пророка, че Господ го е отхвърлил от царството и го е дал на друг; царят започнал да вижда в Давид свой приемник и започнал да се отнася подозрително към младежа. В резултат на това тежкият недъг, от който страдал царят, се усилвал и от време на време царят изпадал в лудост. Два пъти по време на такива пристъпи той хвърлял копието си към Давид, който свирел на гусла, за да успокои царя, но юношата, пазен от Божия Дух, избегнал смъртта; след това Саул започнал да се бои от Давид и го махнал от себе си, като го поставил за хилядоначалник. На тази длъжност Давид във всичките си дела постъпвал благоразумно, с което и заслужил още по-голямата любов на народа, за голямо неудоволствие на Саул, който започнал да търси начин да го убие.

Отначало царят действал с коварство, изпращайки Давид на опасни походи срещу филистимците. “Нека не моята ръка бъде върху него, а ръката на филистимци да бъде върху него” - мислел злобно Саул. Изпращайки Давид на война, царят му обещал ръката на по-голямата си дъщеря Мерова, която обаче дал на друг, а на Давид предложил да встъпи в брак с другата му дъщеря - Мелхола, като поставил условие, Давид да извърши друг, още по-опасен поход.

- Нима е лесно да станеш зет на царя, а аз съм човек беден и незначителен - смирено отговарял Давид на така примамливите предложения.

Господ пазел Своя избраник и той всеки път се връщал с победа, така че името му се прославило и Саул бил принуден да му даде за жена Мелхола, която обичала Давид. След това завистта на Саул още повече се усилила; той станал враг на Давид за цял живот и започнал явно да изказва намерението да убие зет си.

Един от синовете на Саул, доблестният Ионатан, още от времето на победата над Голиат, обикнал Давид като душата

си; тясна дружба съединявала двамата младежи. Знаейки за злото намерение на баща си, Ионатан казал на Саул:

- Да не греши царят против своя служител Давид, защото той в нищо не е съгрешил против тебе, и делата му са твърде полезни за тебе; той изложи на опасност живота си, за да порази филистимеца; и Господ извърши голямо спасение за целия Израил; ти видя това и се радваше; защо тогава искаш да съгрешиш против невинна кръв и да убиеш Давид без причина?

Царят се заклел, че няма да убие Давид и между царя и зет му се установили добри взаимоотношения, но не задълго. Скоро започнала война с филистимците, в която Давид удържал решителна победа. Тогава Саул в пристъп на лудост още веднъж се опитал да прикове Давид с копие към стената, докато той свирел на гусла пред него. Давид успял да избяга и се скрил в дома си. Царят изпратил войници да обкръжат къщата, за да го хванат, щом излезе и да го предадат на смърт. Безизходно било положението на невинния страдалец, но той не се отчаял, а търсел утешение и помощ в молитвата, чиито текст се намира в 58-ия му боговдъхновен псалом.

- Избави ме от враговете ми, Боже мой - възкликнал Давид, - защити ме от въставащите против мене! Защото, ето, те дебнат душата ми; събират се против мене силните, без престъпление и без грях от моя страна, Господи; без моя вина се стичат и въоръжават. Дигни се мен на помощ и погледни. Силата е у тях, но аз към Тебе прибягвам, защото Бог е мой застъпник.

Така викнал Давид и Господ го спасил от неминуема гибел чрез ръката на любящата съпруга, която спуснала мъжа си по въже през прозореца.

От това време започнали странстванията на Давид. Царят преследвал зет си като “яребица по планините”. Давид не

можел да си намери убежище нито в израилевите селища, нито в градовете на съседите филистимци, които помнели предишните му победи. Напразно се опитвал Ионатан да умилостиви царя, който дори омъжил за другиго жената на Давид. Първосвещеникът Авимелех заедно с целия си род бил убит от Саул, който го подозирал в съчувствие към зет си. Давид успял да укрие родителите си от царския гняв, като ги настанил при Моавския цар. По Божие откровение, дадено чрез пророк Гад, Давид дошъл в пределите на Иудиното коляно и тук се криел от царя в планински и пустинни местности на юг от Витлеем; около него започнали да се събират всички недоволни от Саул, така че скоро Давид застанал вече начело на отряд от 400 души, хора мъжествени и воинствени. С този отряд, сам гонен от царя, той успявал да служи на народа си. Той изгонил филистимците от завзетия от тях град Кеил, който се намирал в иудейските планини, и пазел пасящите по тези планини стада от набезите на хищниците от пустинята.

Давид поверил живота си на волята Божия и Господ пазел Своя помазаник. Така, когато той се намирал в Кеил и Саул възнамерявал да го хване там, Господ му открил, че жителите на града ще го предадат на царя, затова той излязъл с отряда си от този град и се разбягали. Като си намерил убежище в планинските, лишени от всякаква растителност пустини Зиф и Маон, на западния бряг на Мъртво море, Давид едва не бил обкръжен от царската войска, но в това време Саул получил известие за набези на филистимците и бил принуден временно да прекрати преследването. Като отблъснал неприятелите, царят се върнал с войската си от пустинята, за да го залови. Издирвайки бегълците в тази дива местност, изобилстваща с дълбоки клисури и пещери, Саул веднъж влязъл в една от пещерите, където в това време се криел Давид с някои от привържениците си. Не забелязвайки враговете, притаили се в

тъмнината, Саул снел мантията си; тогава окръжаващите Давид познали царя и започнали да говорят на предводителя си:

- Днес е денят, за който ти каза Господ: ето, Аз ще предам твоя враг в ръцете ти и ти ще сториш с него каквото ти е угодно.

Давид отговорил:

- Да не ми дава Господ да сторя това на моя господар, помазаника Господен, да сложа ръката си върху него, защото той е помазаник Господен.

Той внимателно отрязал края на мантията на Саул и когато царят излязъл от пещерата и се отдалечил на известно разстояние, го повикал. Саул погледнал назад, а Давид, като му се поклонил до земята, започнал да убеждава царя да не вярва на злите клевети.

- Татко мой - казал младежът, - погледни края на дрехата си в ръката ми. Отрязах края на дрехата ти, а тебе не убих. Знай и се убеди, че в ръката ми няма зло, нито коварство, и че аз не съм съгрешил против тебе; а ти търсиш душата ми, за да я отнемеш. Нека Господ разсъди между мен и тебе и нека ти отмъсти Господ за мене, но ръката ми няма да бъде върху тебе. Господ ще разгледа и ще разследва делото ми и ще ме спаси от ръката ти.

Саул бил трогнат дълбоко от великодушието на гонения от него човек и със сълзи признал неправотата си. След това царят се върнал в столицата си, а Давид продължил да странства в пустинята.

Саул не помнил дълго благородната постъпка на Давид. Неговата подозрителност поради усилването на Давид, и увеличаването на броя на съчувстващите му, го подбудила да

възобнови преследването, и с трихиляден отряд Саул отново излязъл в пустинята. Давид внимателно следял действията на царя и когато той се разположил на стан на едно от възвишенията, Давид се укрепил на планината, откъдето ясно се виждал царският стан. За да узнае по-точно силите на Саул, той заедно с един от воините си Авес проникнал през нощта в стана на царя. Безгрижността на царските воеводи била толкова голяма, че дори пред царската шатра нямало стража, и Давид влязъл там заедно със спътника си. Саул спял дълбок сън и копието му било забито в земята до възглавницата му. Авес предложил да прободат с това копие Саул и да го убият, но Давид казал:

- Жив Господ! Нека го порази Господ, или ще дойде денят му и той ще умре, или ще отиде на война и ще загине; а на мен да не ми дава Господ да вдигна ръка срещу помазаника Господен!

Той взел копие и чаша с вода, намиращи се в шатрата, за да покаже на Саул, че животът на царя отново е бил в ръцете му и незабелязан от никого, напуснал стана. Като се изкачил в своя лагер, Давид със силен глас започнал да упреква царските воеводи за това, че лошо охраняват господаря. Саул чул гласа на Давид и отдалеч влязъл в разговор с него.

Царят казал:

- Съгреших; върни се, сине мой Давиде, защото вече няма да ти правя зло, понеже днес душата ми беше скъпа в твоите очи; безумно постъпвах аз и твърде много съгреших.

Давид отговорил:

- Ето копието на царя, нека дойде един момък и го вземе. И нека Господ да въздаде всекиму според правдата му и според истината му, защото Господ те предаваше в ръцете ми, но аз не поисках да вдигна ръка върху помазаника Господен. И нека,

както днес бе драгоценен животът ти в моите очи, тъй да се цени и моят живот в очите на Господа, и да ме закриля Той, и да ме избави от всяка беда.

На прощаване Саул благословил Давид с името Господне и оттогава те повече не се видели.

Давид имал много основания да не се доверява на добрите намерения и обещания на Саул и затова счел за по-безопасно за себе си да напусне пределите на Израилевото царство и да се пресели в земята на филистимците. На южната ѝ граница се намирал град Секелаг, който и бил определен от филистимския цар да живее там Давид с привържениците си, на брой до 600 души. Оттук Давид правел походи срещу жителите на пустинята, исконни врагове на израилевия народ. Между това филистимският цар предприел страшно нашествие срещу израилевата земя и поискал в него да вземе участие и Давид с отряда си. Неизразимо тежко било за Давид да изпълни това, тъй като горещо обичал своя народ, но и тук не го оставила Божията помощ, на която той винаги крепко се уповавал: филистимските князе заподозрели, че той, като евреин, не може да бъде верен съюзник на враговете на отечеството си и настояли Давид да се върне в Секелаг. На обратния път той узнал, че градът му е разорен от амаликитците, които взели в плен семействата и заграбили имуществата на Давид и на привържениците му, и ги отвели в пустинята. В самия отряд на Давид се надигало възмущение; в горчивата си скръб по синовете и дъщерите си, пленени от неприятеля, спътниците на Давид искали да го убият с камъни. Но Давид се укрепил с надежда на Господа, своя Бог, спуснал се след хищниците и отнел цялата им плячка.

Възникналата по това време война между филистимци и израилтяни завършила с поражение на последните при Гелвуйските планини ; в тази битка паднали убити Саул и

синът му Ионатан. Давид научил вестта за кончината им от един амаликитец, който при това разказал, че той убил Саул по негова молба, когато го преследвали филистимците. При този разказ Давид възкликнал:

- Как не се побоя да вдигнеш ръка, за да убиеш помазаника Господен?

И заповядал да убият вестоносеца. Давид излял искрената си и дълбока скръб за преследвалия го Саул и за скъпия си другар Ионатан във вдъхновена песен:

- Планини Гелвуйски - възкликва Псалмопевецът, - да не пада на вас ни роса, ни дъжд, нито да има по вас полета с плодове, защото там е захвърлен щитът на силните, щитът на Саул, като да не беше той с елей помазан. Саул и Ионатан, обичани и сговорни през живота си, не се разделиха и в смъртта си; те бяха по-бързи от орли, по-силни от лъвове. Скърбя за теб, брате мой Ионатане; ти ми беше много скъп; твоята любов за мене беше по-високо от женска любов.

Като оплакал Саул и Ионатан, Давид, по Божие откровение, преминал в пределите на Иудиното коляно и заедно с всичките си спътници се поселил в Хеврон. Тук Давид бил помазан с елей и провъзгласен за цар на южната страна на израилевата държава, докато над останалата ѝ част се възцарил синът на Саул Иевостей, който бил въздигнат за цар от военачалника Авенир. Разделението на царството продължило около две години, но по словото Божие, изречено чрез пророк Самуил, властта над Израиля не могла да остане в дома на Саул. Иевостей бил убит от двама изменници от числото на собствените му телохранители, убийците донесли главата му на Давид и очаквали да получат награда. Но Давид, като оплакал смъртта на съперника си, възкликнал:

- Жив е Господ, Който избави душата ми от всяка скръб! Ако

този, който ми донесе известие, че Саул е умрял и който се считаше за радостен вестител, аз хванах и го убих в Секелаг, вместо да му дам награда, то сега, когато негодни хора убиха невинен човек в дома му, в неговото легло, нима не ще изискам кръвта му от вашата ръка и не ще ви изтребя от земята?

И убийците били наказани със смърт. След това в Хеврон се събрали представители на всички колена израилеви и при всеобщото ликуване на народа Давид бил помазан за цар на цял Израил.

Първото дело на Давид било устройването на нова столица на държавата. За тази цел той избрал една силна крепост, която се намирала на границата между Иудиното и Вениаминовото коляно, и която била под властта на хананейското племе иевусейци. Когато те отказали да я отстъпят доброволно, неговият пълководец Иоав превзел крепостта с пристъп. Цар Давид нарекъл тази крепост Иерусалим, тоест град на мира, и построил тук своя нов дворец. Скоро новата столица процъфтяла пищно и богато и впоследствие станала най-прочутият град в света, като място на най-важните събития в делото на спасението на човешкия род. За да освети столицата си и за да бъде самият той в непосредствена близост до мястото на пребиваване на славата Господня, Давид построил в Иерусалим скиния, подобна във всичко на тази, която свети Моисей съградил по Божия заповед в пустинята и която по времето на цар Давид се намирала в Гаваон. Той пренесъл тук най-голямата светиня на Божия народ - ковчега на завета, от Кариат-Иарим. Пренасянето на светинята станало с голяма тържественост. В шествието участвали до седемдесет хиляди израилтяни. Първоначално возели ковчега на колесница, но тъй като Господ поразил със смърт един израилтянин, дръзнал да се допре до ковчега, за да го придържа, когато колесницата се

наклонила, през целия останал път ковчегът бил носен на ръце от членовете на Левиевото свещеническо коляно. Щом носещите ковчега изминавали по шест крачки, принасяли в жертва на Господа по един телец и един овен. Шествието вървяло при пение на псалми, съпроводено с гръмките звуци на тръби и други музикални инструменти и с радостните възгласи на народа. Самият цар в благоговейно ликуване скачал пред ковчега Господен, оставяйки настрана царското си одеяние и оставайки по свещеническа ленена дреха. Когато ковчегът бил поставен на мястото си в скинията, Давид принесъл всесъжения пред Господа и мирни жертви и благословил народа в името на Господа Саваота. Жена му Мелхола, която Давид си върнал след смъртта на Саул, укорила царя за поведението му при пренасянето на ковчега, виждайки в това унижение на царското достойнство дори и в очите на жените. Но Давид отговорил:

- Пред Господа ще играя и ще скачам; и още повече ще се унизя, и още по-нищожен ще стана пред очите си, и при все това, пред слугините, за които говориш, аз ще бъда славен.

Както при древната скиния в Гаваон, така и при ковчега Божий, “при който се призовава името на Господа Саваота, Седящ върху херувими”, Давид учредил ред на богослужението, съгласно със закона, даден чрез Моисей. За тази цел той разделил на смени определените за служение на Бога потомци на Левий, като разпределил между тях задълженията на служението. Били избрани най-известните музиканти и певци, които трябвало да образуват стройни хорове и да съставят песнопения за богослуженията, а също така да прославят Бога, “свирейки на тръби, кимвали и различни музикални инструменти”. Такива били Еман, Асаф и Етан, начело на които стоял самият Давид, който в годините на изпитания с особено разсъждение вниквал в пътищата на Промисъла и постоянно изливал благочестивите си чувства

във вдъхновени псалми.

В тези свещени песни Давид изобразил тежестта и дълбочината на незаслужените страдания на гоненията. С псалмите той се успокоявал в страха и облекчавал скръбта си, укротявайки справедливите пориви на гняв и негодувание срещу човешката неправда; в тях той изливал пред Бога дълбоката си скръб и просел Неговата помощ. С песнопенията той окрилял духа си за безропотно понасяне на страданията, укрепвал се в упованието си на помощника Бога и Му отдавал хвала и благодарност за непрестанните Му грижи и опазване сред опасностите. При това нерядко от изобразяването на собствените страдания с надежда за избавление подложеният на гонения псалмопевец в пророчески дух се пренасял в песнопенията си в далечното бъдеще и съзерцавал Страдалеца - Христос; в невинните Му страдания пророкът псалмопевец предвидял всемирната победа над злото и основаването на новото царство на правдата.

Когато Давид станал цар на цял Израил, той употребил високия си дар на песнопение за възпитаване в народа си на дух на вяра и благочестие, любов към отечеството, мъжество, справедливост и други добродетели. Всички по-важни събития в царуването на Давид се съпровождали с песенните излияния на благочестивата душа на царя псалмопевец. Според свидетелството на премъдрия син Сирахов Давид “подир всяко свое дело… принася(л) благодарение на Светия Всевишни с хвалебно слово; от все сърце той възпява(л) и обича(л) своя Създател. И постави(л) пред жертвеника песнопевци, за да услажда песнопението с техния глас. Той да(л) на празниците благолепие и с точност определи(л) времената, та песнопевците да хвалят светото Негово име и от ранно утро да огласяват светилището”.

Ревнувайки за прославата на името Господне, Давид казал

на пророк Натан:

- Ето, аз живея в кедров дом, а Божият ковчег стои под шатра.

Пророкът одобрил намерението на царя да построи постоянен храм Господен, но в същата нощ получил откровение от Господа, което и предал на Давид. Господ казал на Давид чрез пророка:

- Когато се навършат твоите дни и ти починеш при отците си, Аз ще въздигна след тебе твоето семе, което ще произлезе от твоите чресла, и ще закрепя царството му. Той ще съгради дом на името Ми и Аз ще утвърдя престола на царството му довека. Аз ще му бъда баща и Той ще ми бъде син; и ако съгреши, ще го накажа с тояга на мъже и с удари на синове човешки, ала милостта Си няма да дигна от него, както я дигнах от Саула, когото Аз отхвърлих пред лицето ти. И ще бъде непоколебим твоят дом и твоето царство довека пред лицето Ми, и престолът ти ще пребъде довека.

Това високо обетование, което било най-важното доказателство за особеното Божие благоволение към Давид и неговия род, прояснило и възвисило пророческия взор на царя към бъдещата съдба на царството му. Пророкът псалмопевец намира в това обещание неизчерпаем извор на песнопения за идващото вечно царство на сина Давидов, Христа Спасителя на света, Когото изповядва за предвечен Син Божий, наричайки себе си Негов раб. В победите си над околните народи Давид вижда поражението на враговете на Христа и всемирното разпространение на Неговото господство, възвестявайки в тържествени песнопения бъдещата слава на царството Христово.

И Давид царувал над целия Израил и вършел съд и правда над целия си народ. Установявайки вътрешен ред в

Израилевото царство, разклатен в последните години на Саул, той се грижел най-вече за угаждането на Бога, Небесния Цар на Израиля, представител на Когото бил той, и за народната полза. Единствената цел на целия му живот била да изпълнява дадения от Бога закон и да го направи задължителен за всички свои поданици. Благодарение на това управление на Давид столицата му, Иерусалим, в продължение на дълги години след него била "вярна столица, изпълнена с правосъдие". Пълното му послушание към Божествената воля се увенчало със славните му победи над другоплеменниците; при него Израилевото царство достигнало тези предели, които били обещани на потомството на Авраам при сключването на завета. Благодарение на победите на Давид, владичеството му се простирало от Червено море до река Ефрат, на юг достигало до Арабската пустиня, а на север обхващало Сирия, свършвайки на запад до Средиземно море. По това време Израил бил могъща държава, държаща под властта си множество народи - данъкоплатци, богата вътрешно и от военната плячка, и в резултат на пълната безопасност на поданиците на еврейския цар и на имуществото им. При такива явни прояви на Божията милост, на Давид му оставало само смирено да благодари на Бога и да върши добро за слава на Неговото свято име. Но присъщите на човека слабости и немощи не били чужди и на него. Заобиколен от земна слава и великолепие, той допуснал проявата на тези слабости, последствията от което се оказали много тежки за него.

Подобно на другите царе на изтока, Давид имал няколко жени и наложници. Свързаните с това разкош и пищност на царския двор оказвали изнежващо и разслабващо влияние върху нравствената му природа. Затова, когато веднъж, разхождайки се по покрива на двореца си, видял в съседния двор къпеща се красива жена, той не пожелал да подави в себе си престъпната страст, а заповядал да доведат жената при

него. Тази жена, на име Вирсавия, била съпруга на един от военачалниците на Давид - Урий, който по това време бил на поход, и забременяла от царя. Като узнал за това, Давид отначало се опитал да скрие греха си от мъжа, за което и го повикал при жена му в Иерусалим; но когато това не се удало, заповядал на своя главнокомандващ да постави Урий на най-опасното място по време на едно сражение. Урий бил убит в сражението, а Вирсавия станала жена на Давид и му родила син. И делото, което сторил Давид, било зло пред очите на Господа. Пророк Натан дошъл при царя, за да го изобличи; той казал на Давид в името Господне:

- Защо пренебрегна словото на Господа, като извърши зло пред очите Му. И така, мечът няма да отстъпи от твоя дом во веки, понеже ти Ме пренебрегна и взе жената на Урийя.

Заедно с това пророкът предсказал скорошната смърт на детето, което се родило от Вирсавия. То действително се разболяло. Седем дни се молил Давид за детето в пълно уединение без храна и без сън. Когато детето починало, Давид смирено се покорил на волята Божия; тази покорност била толкова съвършена, колкото искрено и дълбоко било разкаянието му за сторения грях. Съкрушението на сърцето му се изразило в пламенен покаен псалом, който завинаги станал покайната молитва на всеки каещ се грешник.

Съдът Божий за извършеното престъпление скоро се проявил в семейството на Давид с цяла поредица гнусни и кървави събития. Между двамата любими синове на Давид от различни жени, красавците Амнон и Авесалом, се разгоряла смъртна вражда за това, че Амнон оскърбил сестрата на Авесалом - Тамар, а братът отмъстил на Амнон за това безчестие, като го убил изменнически по време на пир и избягал от страната. Царят оплакал горчиво загубата на любимите си деца и чак след няколко години позволил на

Авесалом да се върне в царския дворец. За тази голяма милост престъпният син се отплатил на баща си с черна неблагодарност. Той разбунил въстание против престарелия вече Давид. Благодарение на своето угодничество и лицемерно съчувствие към нуждите на простия народ, Авесалом съумял да събере около себе си привърженици и се провъзгласил за цар в Хеврон. Бил образуван широк заговор и много народ се стичал около Авесалом.

Като чул за това, Давид решил да се оттегли за безопасност с неголям брой приближени в задиорданската страна. Първосвещеникът искал да съпровожда царя с ковчега на завета.

Но Давид казал на първосвещеника:

- Върни Божия ковчег в града и нека стои на мястото си. Ако намеря милост пред очите на Господа, Той ще ме върне и ще ми даде да видя Него и Неговото жилище. Ако пък Той каже тъй: “Нямам благоволение към теб”, то ето ме: нека върши с мен каквото Му е угодно.

Като преминал потока Кедрон, Давид тръгнал към Елеонската планина, вървял и плачел, главата му била покрита; той вървял бос и всички хора, които били с него, били покрили главите си, вървели и плачели. Добрите хора от народа съчувствали на горчивото положение на стареца - цар, но се намерили и такива, които се възползвали от случая безнаказано да оскърбят страдалеца. Така някой си Семей от Сауловия род дръзко злословел царя, и хвърлял по него камъни и кал; възмутени от това, спътниците на Давид молели за позволение да накажат със смърт дръзкия; но страдалецът рекъл:

- Оставете го, нека злослови, защото Господ му е заповядал. Може би Господ ще погледне милостиво на унижението ми и

ще ми въздаде добро за днешното му злословие.

Същото упование на милосърдието Божие се проявило и в умилителните песнопения, в които в това тежко време изливал душата си пред Господа старецът Давид, оскърбен в чувствата си на баща и цар.

И Господ измъкнал Своя раб от надигналата се срещу него напаст. Зад Иордан около законния цар се събрала силна войска, командването на която Давид поверил на изпитаните пълководци Иоав, Авес и Етея. След като самият той, по техния съвет, останал в тила на войската си, Давид помолил военачалниците си да пощадят живота на сина му. Но тази негова молба не била изпълнена: когато войската на Авесалом била разбита, самият той потърсил спасение в бягство. При един висок скок в гората Авесалом се заплел с дългите си коси в клоните на един дъб и увиснал на него; тук го настигнал Иоав и го убил със стрели; осакатеното тяло на метежния царски син било хвърлено в една яма, която отгоре била затрупана с огромна купчина камъни, в изпълнение на предписанието на Моисеевия закон, непокорните деца да се убиват с камъни. Като узнал за това, нещастният баща не си спомнил за злото, причинено му от сина. Той отишъл в горницата и плакал, и докато вървял, говорел така:

- Сине мой Авесалом, сине мой, сине мой Авесалом! О, да бях умрял аз вместо тебе, Авесаломе, сине мой, сине мой!

Давид изпитал сърдечни скърби и от народните бедствия, с които Бог посетил израилевата земя; това били тригодишен глад и тридневна епидемия. Със смирение и покорност към волята Господня приел Давид тези изпитания, умилостивявайки Божията правда с молитви и с всесъждения за греховете си и греховете на народа си.

Последните години от царуването протекли в ненарушим

мир, Давид прекарал в приготовления за това велико дело, което, по воля Божия, трябвало да извърши неговият приемник, а именно, за съграждането на храма Господен. Разработени били чертежите на постройките на свещеното здание и били изготвени рисунките на всички принадлежности за богослужението; били събрани материали, потребни за пълното устройство на храма, както и майстори от всякакъв род. Всичко това Давид още приживе, в присъствието на народните старейшини, предал на своя син Соломон, който, по словото Господне, трябвало да наследи престола; при това старейшините принесли богати пожертвувания и от себе си; народът се радвал на усърдието им. Царят във вдъхновена молитва посветил на Господа както тези съкровища, които сам бил натрупал за съграждане на храма, така и доброволните приноси на поданиците си за това велико дело.

- Кой съм аз - вика Давид - и кой е народът ми, че да имаме възможност да пожертваме толкова! Но от Тебе е всичко, и полученото от Твоята ръка Ти дадохме. Зная, Боже мой, че Ти изпитваш сърцето и обичаш чистосърдечието; аз от чисто сърце пожертвувах всичко това и сега виждам, че и Твоя народ, който е събран тук, с радост Ти жертвува. Господи, Боже на Авраама, Исаака и Израиля, нашите отци! Запази довека това разположение на сърдечните мисли в Твоя народ, и насочи сърцето им към Тебе. А на сина ми Соломон дай праведно сърце, за да спазва Твоите заповеди, Твоите откровения и Твоите наредби, да изпълни всичко това и да съгради зданието, за което съм приготвил всичко.

Скоро след това Давид поставил Соломон за цар и той бил помазан за върховен владетел от първосвещеника Садок. Целият народ ликувал и Давид бил поздравен от всичките си слуги, а старецът цар, изнемощял от немощ, се поклонил от леглото си и казал:

- Благословен Господ, Бог Израилев, Който днес дарува от семето ми седналия на моя престол и моите очи виждат това.

И възвеличил Господ Соломон пред очите на целия Израил и му дарувал слава на царството, каквато нямал нито един цар в Израиля преди него. И Давид, синът Иесеев, царувал над целия Израил; времето на царуването му било четиридесет години; в Хеврон той царувал седем години и в Иерусалим - тридесет и три години. И умрял в добра старост, наситен с живот, богатство и слава; и вместо него се възцарил Соломон, неговият син.

Свети апостол Петър нарича цар Давид пророк. А свети Атанасий Александрийски в тълкуването си на 20-и псалом учи: “Цар Давид е възвеличен дори само с това, че от семето му се е родило спасението за света. Защото той с душата си желаел това и се молел за него. Ето защо и това му било дадено като някакъв “венец от злато”, прославящ главата му. Защото Давид се прославя във всички народи заедно с Господа и своя Син по плът. И даже това спасение не било за него само венец, но и желание, и дълготърпение, и слава, и великолепие, и веселие, и радост, и надежда, и непоколебима милост.” В тълкуването си на думите от петдесети псалом: “Беззаконните ще науча на Твоите пътища, и нечестивите към Тебе ще се обърнат”, свети Иоан Златоуст влага в устата на псалмопевеца следното изповядване на Господа:

- “Ти ме удостои с такава чест, че ми откри Сина Си и го направи познаваем за мен; познах, че Ти имаш Син, приел човешко естество, узнах, че имаш Съпрестолен на Тебе и възвестих на вселената Неговите кръст, погребение, слизане в ада, възкресение, казах за съда Му, казах за спасението на езичниците, казах за избирането на апостолите, казах за отхвърлянето на иудеите, казах за призванието на Църквата, казах за лика на девствениците, казах за сядането Му отдясно

на Теб. - Така, Давиде - продължава светият отец, - ти възвести пророчества за всичко; а защо зовеш: “Сърце чисто създай в мене, Боже, и правия дух обнови вътре в мене”. Ти си цар, носиш диадема, облечен си в багреница. Но - казва той, - всичко това е трева, нощ и съновидение, аз търся друга красота; дарувай ми Светия Дух, за да беседваш Ти отново с мен и аз да беседвам с Теб; Духът отстъпи от мен, както отлита гълъб при вида на кал, искам да Го върна, тогава ще дойда и ще се явя пред лицето Ти; а сега не мога да понеса това, тъй като съм загубил дръзновението си пред Теб. Виждаш как Давид се изповядва пред Бога. И погледни колко голямо зло е грехът. Прелюбодеяние, убийство, престъпване на закона, нарушаване на Господните заповеди. Казвам това не за да осъдя пророка, а за да покажа скорошното му разкаяние. Бързо е извършен грехът, още по-бързо - разкаянието. Като съгрешил с жената на Урийя, той бил поразен от този грях, и като пристъпил към написването на псалма, възкликнал:

- Помилуй ме, Боже, по голямата Си милост.

И с пълно разкаяние той получил пълно опрощение на греха.”

И в чертите на характера на праведника цар пророк, и в обстоятелствата на живота му, изпълнен с изпитания, богомъдрите отци виждат указание за Сина Давидов по плът, за нашия Господ Иисус Христос и за Неговия земен живот. Разсъждавайки за скромността, смиреномъдрието и кротостта на Давид, свети Златоуст учи: “И кроткият Давид поразил Голиат, прогонил войската и удържал победа. Изобщо, за кроткия е свойствено да прощава обидите, нанесени нему, и да отмъщава за обидите, нанесени на другите. Така постъпвал и Христос.” Свети Атанасий Александрийски в тълкуванията си на псалми 51, 56 и 58 свидетелства, че тези псалми, изобразявайки бедствията на Давид от Саул, предуказвали

нашия Господ Иисус Христос, който правел добро на неблагодарните израилтяни (представени от Саул) и бил преследван от техните клевети, предуказвали лицето на Иуда и благовестели призоваването на всички езичници, след като заради злочестието си Израил бъде отритнат от Божието водителство. Съответно на това нашият Господ Иисус Христос често се изобразява при пророците с името на Давид, християните се наричат семе на Давид; престолът Му - престол на Давид; църквата Христова се именува дом на Давид.

Боговдъхновените писания на Давид впоследствие били събрани в една книга на Псалмите или Псалтир; свети Атанасий Александрийски свидетелства, че това е направил някой от пророците.

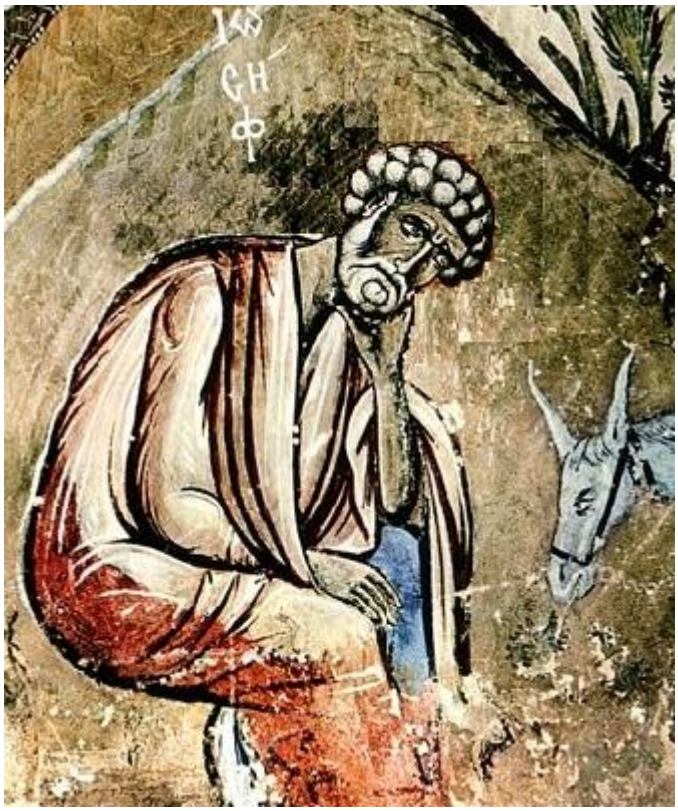
Свети Василий Велики изобразява така високото значение на псалмите за християнския живот: “Цялото Писание (което) е боговдъхновено и полезно за поука”, затова е написано от Светия Дух, за да можем ние - човеците, да намерим в него, като в обща лечебница за душите, лекарство - всеки - за собствения си недъг. Защото е казано: “кротостта заглажда и големи грешки”. Но едно учат пророците, друго - битиеписателите; в едно наставлява законът, а в друго - предложеното във вид на увещание от притча; книгата на Псалмите обхваща в себе си полезното от всички книги. Тя пророчества за бъдещето, привежда в паметта събития, дава закони за живота, предлага правила за дейност. Накратко казано, тя е обща съкровищница от добри учения и старателно изнамира това, което е от полза за всеки. Тя лекува и застарели рани на душата, и на неотдавна уязвения подава бързо изцеление, и болното възстановява, и неповреденото поддържа, и въобще, доколкото е възможно, изтребва страстите, които в човешкия живот под различен вид господстват над душите. И при това тя поражда у човека

някаква тиха наслада и удоволствие, които правят разсъдъка целомъдрен. Псаломът е тишина на душата, раздавач на мир, от него утихват метежните и вълнуващите се помисли; той смекчава раздразнителността на душата и оцеломъдрява невъздържаността. Псаломът е посредник на дружбата, единение между далечните, примирение на враждуващите. Защото кой може да счита за врагове тези, с които е възнасял единен глас към Бога? Затова псалмопението ни доставя едно от най-великите блага - любовта, изнамирайки общото пеене като връзка на единението, събирайки хората в единен задружен хор. Псаломът е убежище от демоните, встъпване под закрилата на ангелите, оръжие в нощните страхове, отмора от дневните трудове, безопасност за младенците, украшение в цветуща възраст, утешение на старците, най-приличната украса за жените. Псаломът населява пустините, оцеломъдрява тържищата. За новоначалните е наченки на учението, за преуспяващите - нарастване на знанието, за съвършените - утвърждаване; това е гласът на Църквата. Това е мъдро изобретение на учителя, устройващ да пеем, и заедно с това да се учим на полезното. Към ученията се прибавя приятността на сладкопението, така че, заедно с приятното и услаждащото, по незабележим начин да приемем и това, което е полезно в словото. Защото наученото с принуждение не остава в нас за дълго; а това, което е прието с вдъхновение и с приятност, се вкоренява в душата по-здраво.” “В псалмите достойно за удивление е и следното - учи свети Атанасий Александрийски: в другите книги това, което казват светиите и за което говорят, четящите го отнасят към този, за когото е написано, а и слушащите отличават себе си от описваните лица, за които става дума; и ако се удивляват и възхищават от разказваните деяния, всичко това се оказва просто подражание. Но който вземе в ръката си псалмите, той, дори и да прочете някое пророчество за Спасителя с обичайното удивление и благоговение, чете другите псалми вече като свои

собствени думи; а и слушащият, като че ли сам от себе си произнасяйки това, идва в умиление и всичките словеса на песнопенията му стават близки, като че действително са негови собствени.”

“Всички да възхвалим богоотеца цар Давид, защото от него произлезе жезълът на Девата, и от нея възсия цветът Христос, Който, като добросърдечен възвърна Адам и Ева от тлението.” (Стихира на деня, на Господи воззвах.)

В памет на свети Иосиф, Обручника на Пресветата Дева Богородица

Свети Иосиф бил от царски род, от дома Давидов и Соломонов, внук Мататов, правнук Елиезеров, син на Иаков по природа, а на Илия по закона за кръвното сродство . Защото дядо му Матат умрял, след като се родил баща му Иаков. А Мататовата жена, майката на Иаков, била взета за жена от Мелхий, от коляното на Натан, син Давидов, и му родила Илия. А Илия се оженил и умрял бездетен; след него Иаков, който бил негов брат от една майка, но не и от един баща, се оженил за жена му; защото законът предписвал: ако някой умре, без да има деца, нека брат му да се ожени за жена му и да възкреси потомството на брат си. Именно по този закон Иаков се оженил за братовата си жена и родил свети Иосиф Обручник, и Иосиф бил, както вече бе казано, син на двама: по природа -

на Иаков, а по закон - на Илия. Ето защо свети Евангелист Лука, излагайки родословието на Христа, посочил Илия за баща на Иосиф, казвайки за Христа така: “беше, както мислеха, син Иосифов, Илиев, Мататов”, посочвайки Илия вместо Иаков. За свети Иосиф съществуват различни мнения при западните и при източните християни. Западните казват, че той до самата си кончина бил девственик, като изобщо не бил встъпвал в брак, а източните твърдят, че той имал жена и родил деца. Така Никифор, древен гръцки историк, следвайки свети Иполит, съобщава, че той се оженил за Саломия; но не мисли (добавя той), че това е същата Саломия, която се намирала във Витлеем и е искала да бабува при неизреченото раждане на Господа; това е била друга Саломия. Защото тя била сродница на Елисавета и на Пресвета Богородица, а тази била дъщеря на Агей, брат на Захария, бащата на Предтеча; а Агей и Захария били синове на свещеника Варахия. Имайки за съпруга тази Саломия, дъщерята на Агей, свети Иосиф родил четирима сина: Иаков, Симон, Иуда, Иосия, и две дъщери, Естир и Тамар или, както казват други - Марта; а синаксарът в Неделята на светите Мироносици прибавя и трета дъщеря, на име Саломия, която била омъжена за Заведей. Георги Кедрин, споменавайки за двете дъщери на Иосиф, казва, че едната от тях, Мария, била омъжена за Клеопа, брат на Иосиф, вече след завръщането на Иосиф от Египет; но, както изглежда, тази Мария, Марта и Тамар, са едно и също лице. Дали тя е била дъщеря на Иосиф, или не, и колко дъщери е имал Иосиф, това сега не е от значение, но при всички случаи е несъмнено, че Иосиф е бил женен и е имал синове и дъщери. След кончината на жена си Саломия свети Иосиф живеел във вдовство достатъчно дълго време, прекарвайки дните си в чистота. В светото Евангелие неговият свят и непорочен живот е засвидетелстван от следните, макар и кратки, но твърде похвални думи: “А Иосиф, мъж , понеже беше праведен”. И кое може да бъде по-голямо от такова свидетелство? Той бил

толкова праведен, че със светостта си надминал другите праведни праотци и патриарси. Защото, кой е бил достоен да стане обручник и мним мъж на Пречистата Дева, Майката Божия? И кому била дадена такава чест - да стане официално признат баща Христов? Наистина Господ намерил този мъж по сърцето Си и му открил мъдростта Си, като го направил служител на тайнството на нашето спасение. Той наистина бил достоен за такава чест и за такова служение заради съвършения си и добродетелен живот. Когато той бил вече стар, на осемдесет години, Пречистата Дева Мария била сгодена за него и му била дадена за съхраняване на девството (а не за плътски, действителен брак). И той служел с всяко благоговение и страх, като на Майка Божия и като на своя и на целия свят Господарка и Владичица (уверявайки се в това от ангела, който му се явявал насън), а служел също и на родения от нея Богомладенец, и по време на бягството в Египет, и след завръщането оттам, и по време на пребиваването в Назарет, изкарвайки прехраната им от трудовете на ръцете си, защото той бил дърводелец и беден човек, макар и от царски род. Защото Господ пожелал да се роди в нищета, вземайки от царския род само плътта, но не и царската слава, богатство и владичество. Затова Той намерил за добре да има бедна Пречиста Майка и беден мним баща, давайки с това пример за смирение. Като живял всичко сто и десет години, свети Иосиф мирно починал и отишъл при отците си, намиращи се в ада, занасяйки там радостната и вярна вест за това, че е дошъл желаният Месия, Който ще освободи и ще спаси човешкия род, Христос Господ, Комуто слава во веки. Амин.

Тропарь Богоотцов

глас 2

Благовествуй, Иосифе, Давиду чудеса, богоотцу:/ Деву видел

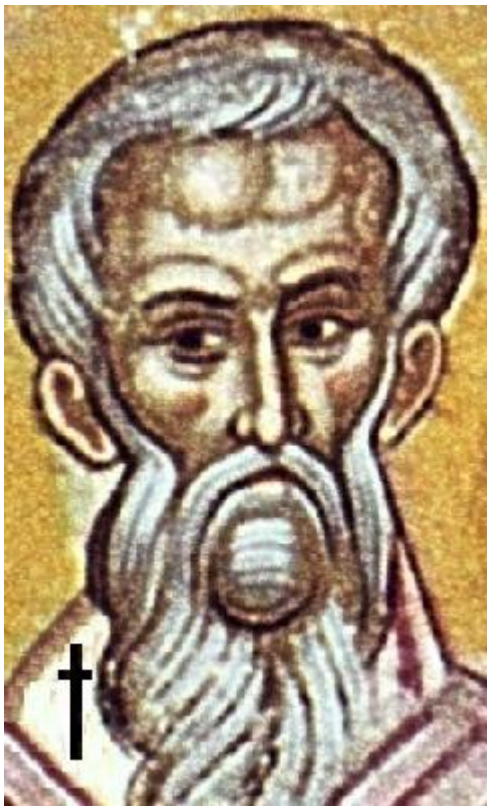
еси рождшую,/ с пастыри славословил еси,/ с волхвы поклонился еси,/ Ангелом весть прием. Моли Христа Бога спасти души наша.

Кондак Богоотцов

глас 3

Веселия днесь Давид исполняется Божественный,/ Иосиф же хваление со Иаковом приносит,/ венец бо сродством Христовым приемше, радуются,/ и неизреченно на земли Рождшагося воспевают, и вопиют: Щедре, спасай Тебе чтущия.

Свети Евтимий, епископ Сардийски († ок. 840 г.)

Свети Евтимий живял през царуването на Константин и Ирина и така се прославил с благочестието си, че с монашеското си житие сияел като лъчезарна звезда в Христовата църква. За това той бил удостоен с епископски сан и присъствал на втория Никейски - Седмия Вселенски събор, на който безстрашно и с ревност се борил против еретиците и ги посрамил; бил изпращан също и от царете с различни държавни поръчения в места, където имало разпри и метежи. А когато се възцарил Никифор, свети Евтимий, заедно с други православни епископи, бил заточен в Западна Паталарея, уж заради насилственото пострижение на една девица, и от тогава до самата си страдалческа кончина повече не се върнал в епископията си и не я управлявал. След двадесет и девет

години, когато зверонравният Лъв заел императорския престол в гръцката държава, светецът бил извикан от заточение, изправен пред царя и подложен от него на разпит за иконопочитанието. По обичая си, той дръзновено изобличил еретическото нечестие и отлъчил мъчителя от църквата. Царят силно се разгневил срещу изповедника и отново го изпратил на заточение в град Ас. След това император Лъв бил свален от престола и загинал от меч. Наследил го император Михаил, който се наричал Пелтек. При този цар преподобният бил извикан от Ас и принуждаван да се откаже от иконопочитанието; но той безстрашно и на всеослушание произнесъл следното изречение:

- Който не се покланя на образа на нашия Господ Иисус Христос, да бъде анатема!

За това той отначало бил подложен на бой, а после бил изпратен на заточение в Крит, където бил затворен в мрачна тъмница и освен това бил подложен на жестоко мъчение: разтегнали го между четири стълба и го били с волски камшици, така че тялото му се покрило с множество рани и подпухнало. Като живял малко след това, светият изповедник с мир предал духа си на Бога.

ЧЕТИ-МИНЕИТЕ

{{_LINK1_}}

buditeli.info © 2017